

weer in het aquarium terug plaatste, telkens verlieten zij het weer. Ten slotte hield ik slechts een zestal jonge spinnen over, die zeer goed gedijen.

D. L. UYTENBOOGAART.

Geotrupes hypocrita.

Geotrupes hypocrita komt ook in de duinstreek voor. Ik ontving een exemplaar uit Zandvoort met de mededeeling, dat deze dieren met goudgroene buikzijde in aantal voorkwamen onder hooistapels en dat het volk beweerde, dat zij zich in het hooi verstopten, om later het vee het bloed uit te zuigen; vandaar dat het volk daar deze mesttorren nota bene bloedzuigers noemt! Uit de opmerking, dat ook aan de andere exemplaren de goudgroene buikzijde was waargenomen, moet ik afleiden, dat in Juli speciaal de soort *hypocrita* op deze wijze te vangen moet zijn. Ik hoop nog meerdere exemplaren te krijgen.

D. L. UYTENBOOGAART.

Acarologische Aanteekeningen XIX.

Parasitus Latr. en *Pergamasus* Berl. onderscheiden zich ook als volgt: *Parasitus* ♂ heeft kleine jugulaarschilden; ♀ heeft de peritremataalschilden met de ventraalschilden vergroeid. *Pergamasus* ♂ heeft groote jugulaarschilden; ♀ heeft de peritremataalschilden met de dorsaalschilden vergroeid.

Parasitus coleopratorum (L.); Meerssen; 1901; K. J. W. Kempers.

Parasitus fucorum (de Geer) (*bomborum* Oudms.). Op *Bombus hypnorum* L.; Bonn; VII, 1901; Oudemans. — Op *Carabus cancellatus*; Bremen; IX, 1899; J. D. Alfken. — Op *Bombus zonatus* Gz. ♀; Korfu; IV, 1903; J. D. Alfken.

Parasitus vesparum nov. sp. Zeer naverwant aan *Par. oude-*

mansi (Berl.), voornamelijk daarvan te onderscheiden door het epistoom. *Protonympha*, 776 μ ; twee rugschilden; voorste iets langer dan het achterste; beide met borstelharen. Sternaalschild achter afgerond. Epistoma met korte afgeronde middellob en divergeerende spitse zijdespitsen. — *Deutonympha*, 744—904 μ . Rugschilden als bij *Prot.*, doch gescheiden door breeden band van weeke huid, en omgeven door weeke huid, vooral achter, waar deze zelfs twee rijen borstelharen draagt. Sternaalschild iets langer, en achter iets spits. Inguinaalschilden klein. Epistoma als bij *Prot.* Twee spatelvormige haren aan genu palparum. — ♀, 1275 μ . Rug als bij *Deut.*, rugschilden weinig gechitiniseerd, toch niet lederachtig, donker stroogeel; pooten bleek; overige huid wit. Sternaalschild aan den achterrand mediaan geërodeerd; op het voorste, iets wekere gedeelte, staat het eerste paar sternaalharen. Genu palparum met 2 mesvormige haren. Epistoma zijdespitsen iets breeder en stomper dan bij *Prot.* en *Deut.* — ♂, 1050 μ . Alle schilden vergroeid. Grens tusschen de rugschilden nauwelijks aangegeven. Twee kleine jugulaarschilden. Epistomaforsch, driehoekig, met gegolfden rand. Genu palparum met 2 spatelvormige haren. Aan poot II ventraal femur met duimvormigen doorn, in welks concave gedeelte een bolvormige knobbel; genu, tibia en tarsus ieder met bolvormigen knobbel; bovendien basitarsus anterior en ventraal met scherpen doorn. In nest van *Vespa vulgaris*; Hilversum; X, 1901; Dr. de Meijere.

Pergamasus crassipes (L.). Hierin heerscht nog veel verwarring. Linné's beschrijving in »Fauna suecica« is onvoldoende. Als type moeten wij dus aannemen de soort door Hermann afgebeeld in zijne »Mémoire aptérologique«, 1804. ♂ met duimvormigen anterioren doorn aan tibia van poot II. Meerssen; 1901; K. J. W. Kempers.

Pergamasus meridionalis (Berl.); Meerssen; 1901; K. J. W. Kempers.

Cyrtolaclaps Berlese, Ac. Myr. Scorp. Hal. fasc. 44, n. 5; type: *Gamasus mucronatus* G. et. R. Can. — Berlese zelf zegt, ibid. fasc. 64, n. 3, »Pro *Gamaso mucronato* G. R. Can. (fasc. XLIV, N. 5) constitutum«. Hij laat echter daarop onmiddellijk volgen: »Sed species huius generis typica est *C. nemorensis* K. (*Gamasus nemorensis* auctorum)«. Zelfs de auteur heeft niet het recht, om een type van een genus door een ander type te vervangen. Derhalve neem ik een nieuw genus aan, en wel:

Veigaia nov. gen. Type: *Gamasus nemorensis* C. L. Koch. — Thomas Roderic a Veiga schreef, 1586, »Opera omnia a Galeni libros edita«. In Libr. I, Locorum affectorum, spreekt hij over den *syro* = *Acarus siro* L. = de schurftmijt.

Veigaia cervus (Kram.) ♀. Sternaal en metasternaalschilden vergroeid. Genitaal-, ventraal- en peritremataalschilden vergroeid. Genitaalgedeelte tongvormig; voorste gedeelte er van overlangs gestreept. Onder het genitaalgedeelte twee chitineuse teekeningen; de voorste brilvormig, de achterste trapezoïdaal. In het ventraalgedeelte eene dwarse, naar achteren convexe spleet, waarvoor het eerste paar ventraalharen staat. Achter de coxae IV eene rij van poriën, die aan de dijporiën der *Lacertidae* doen denken. Hilversum; 1901; Dr. De Meijere.

Veigaia herculeana (Berl.). Metasternalia vrij. Achter de coxae IV eene groep van poriën. Meerssen; 1901; K. J. W. Kempers.

Gamasellus sevclaratus (Oudms.). Op *Creophilus macillosus* L.; Arnhem; X, 1901; Oudemans.

Macrocheles pisentii (Berl.) ♀. Vóór het ventroanaalschild vind ik twee praeventraalschildjes, die soms daarmee vergroeid zijn. Ook hier heeft femur III dorsaal en posterieur een mesvormig haar. Op *Scarabaeus semipunctatus* F., Catania (Sicilië); X, 1901. H. Voigts.

Macrocheles vernalis (Berl.). Een ♀ van 800 μ op *Zonabris* sp.; Afrika; X, 1901; H. Voigts. — Een ♀ van 952 μ op *Creophilus macillosus* L.; Arnhem; X, 1901; Oudemans.

Macrocheles voigtsi Oudms. Op *Platygenia barbata* (Cetonide); Togo (W. Afrika); 1901; H. Voigts. Niet op *Zonabris*, zooals in Entom. Berichten I, p. 236, vermeld is.

Macrocheles siculus nov. sp. ♀ 760—800 μ . Vertikaalharen tegen elkander geplaatst, staafvormig, distaal met haarpluimpje. Alle lichaamsharen zijn korte borstels. Epistoma als dat van *M. marginalis* (Herm.). Femur III heeft een mesvormig haar. Femur II dorsaal een staafvormig haar, dat distaal afgeplat is. Ventroanaalschild meer lang dan breed. Chela mandibuli kort, krachtig; iedere vinger met twee insicivi en 1 caninus. Op *Scarabaeus semipunctatus* F., Catanta (Sicilië); X, 1901; H. Voigts.

Gamasoides carabi (Can.). Op *Zonabris distinctus* Bertol.; Dar-el-Salam (O.-Afr.); Hans Voigts.

Hypospis bombycolens (Can.). — Op *Bombus hypnorum* L.; Bonn; VII, 1901; Oudemans.

Eneus bosschii Oudms.; Tijdschr. Ned. Dierk. Vereen. ser. 2, v. 7, p. 280, 290; wordt *Euiphis bosschii* (Oudms.).

Eneus inexpectatus Oudms.; Entom. Berichten I, p. 91; Abh. Nat. Ver. Brem. v. 18, p. 89; wordt *Euiphis inexpectatus* (Oudms.).

Eneus major Oudms.; Entom. Berichten I, p. 100; Tijdschr. Ned. Dierk. Ver. ser. 2, v. 8, p. 205; wordt *Euiphis major* (Oudms.).

Eneus pyrenaicus Oudms.; Tijdschr. Ned. Dierk. Ver. ser. 2, v. 7, p. 279, 289; wordt *Euiphis pyrenaicus* (Oudms.).

Iphidoides Oudms.; Entom. Berichten I, p. 140, 1 Maart 1904, wordt *Euiphis* Berl. Dec. 1903.

Iphidoides concentricus Oudms.; Entom. Berichten I, p. 140; wordt *Euiphis concentricus* (Oudms.).

Euiphis siculus nov. sp. Ovaal, nauwelijks geschouderd; vóór de schouders driehoekig toeloopend; achter rond; alle haren zijn korte borstels: vertex-haren dicht bij elkander. Pooten korter dan de romp, met zeer korte borsteltjes. Epistoma met

lange mediane spits en korte zijtandjes. Hypostoma interne malae ieder met 2 lange slippen. — ♂ 400—425 μ , bleek bruin; ♀ 480—500 μ , iets donkerder, licht bruin. — Op *Scarabaeus semipunctatus* F.; Catania (Sicilië); X, 1901; H. Voigts.

Sciulus truncatus nov. sp. — Al mijne vroegere opgaven betreffende *S. obtusus* (C. L. Koch) betreffen deze nieuwe soort. De echte *obtusus* zag ik tot dusverre niet. — ♀ 360—400 μ . Twee paar vertex-haren, waarvan de buitenste de langere; één paar lange schouderharen; 2 paar lange abdominaalharen, waarvan de binnenste de langere; alle andere rugharen niterst klein. Epistoma breed, min of meer kroonvormig; de 3 spitsen breed en afgerond. Tibia I, II, III en IV, genu II, III en IV, en tarsus IV ieder met een lang tasthaar. Ventroanaalschild groot, breed, min of meer 5-hoekig, top naar achteren, geflankeerd door 2 lange, kromme haren. Mandibels gelijkend op die van *S. novae guineae* Oudms., nl. digitus fixus multidentaat; digitus mobilis 5-dentaat. — Op planten; Nederland.

Celaenopsis togoensis Oudms. Op *Platygenia barbata* (Cetonide); Togo (W.-Afr.); 1901; H. Voigts. Niet op *Zonabris*, zooals in Entom. Berichten I, p. 237 vermeld wordt.

Uropoda kempersi nov. sp. *Deutonympha*, 512 μ ; tamelijk breed ovaal; top naar voren; rug met talrijke poriën, geene kuiltjes; sterno-metasterno-genitaalschild met twee submediane rijen van kuiltjes; hiertusschen geene poriën; overigens met poriën; ventraalschild met twee groepjes van 6—7 kuiltjes, overigens met poriën. Tarsus I ventraal, distaal en extern met driehoekig lapje. Dorsaal van dit lapje een kolfvormig reukhaar. De peritrema-einden springen alleen te voorschijn als het dier door kali sterk gezwollen is. Meerssen; 1901; K. J. W. Kempers.

Cilliba vegetans (Ant. Dug.). Op *Crocophilus macillosus* L.; Arnhem; X, 1901; Oudemans.

Cillibaena heliocopridis Oudms.; Tijdschr. Ned. Dierk. Ver. ser. 2, v. 7, p. 53, 74; wordt *Cilliba heliocopridis* (Oudms.).

Sebala rosacea Oudms. Op *Sciurus vulgaris*; Lunteren; V, 1896; Oudemans. Op *Talpa europaea*; Arnhem; V, 1897; Oudemans.

Penthaleus minor (Berl.); Meerssen; 1901; K. J. W. Kempers.

In mijne »Monographie des Chélétinae« (ter perse) wijs ik er op, dat de *Chelitinae* geene stigmata hebben; hunne peritremata zijn eindelings gesloten. Nu vind ik aan *Tetronychus telarius* (L.) eveneens geene enkele aanduiding van open stigmata! Vermoedelijk missen derhalve alle *Thrombidiidae* stigmata!

Tetronychus telarius (L.). Op *Urtica dioica* L.; Hilversum; VI, 1901; Dr. De Meijere.

Belaustium globigerum (Berl.). Op zeestrand; Harderwijk; X, 1901; Mr. L. H. D. De Vos.

Erythraeus ignotus Oudms.; Entom. Berichten I, p. 92; Abh. Nat. Ver. Brem. v. 18, p. 94; wordt *Achorolophus ignotus* (Oudms.).

Erythraeus debeauforti Oudms. Entom. Berichten I, p. 217; wordt *Achorolophus debeauforti* (Oudms.).

Erythraeus stieglmayri Oudms.; Entom. Berichten I, p. 237; wordt *Achorolophus stieglmayri* (Oudms.).

Achorolophus ignotus (Oudms.). *Larva*. Type, door mij beschreven in Abh. Nat. Ver. Brem. v. 18, p. 94, t. 7, f. 74—79; het fijne haar op coxae II is niet aanwezig. Tusschen coxae I is een paar van behaarde kolfvormige haren aanwezig. Femur en genu palparum hebben dorsaal en intern eene lage, doch duidelijke chitinelijst. Lengte rostrum 136 μ ; lengte poot I 504 μ . — Een exemplaar, door Dr. De Meijere te Hilversum, VI, 1901, op *Asilus* sp. gevonden, heeft lengte rostrum 188 μ ; lengte poot I 800 μ . — Drie exemplaren, door Dr. Everts te 's-Gravenhage, 1895, op *Lagria hirta* gevonden, hebben lengte rostrum 168 μ , lengte poot I 704 μ . — Negen exemplaren, door D. van der Hoop te Doorweert, VI, 1900, op *Athous haemorrhoidalis* gevonden, hebben lengte rostrum 176—192 μ ,

lengte poot I 696—744 μ . — Hieruit blijkt, dat de lengten van het rostrum en der pooten aan enorme verschillen onderhevig zijn.

Achorolophus trimaculatus (Herm.). Meerssen; 1901; K. J. W. Kempers; Arnhem; 1899; Oudemans.

Thrombidium poriceps Oudms.; Entom. Berichten I, p. 119; Compt. Rend. Séanc. Acad. Sc. 1904; Bull. Soc. Ent. Fr. 1904, p. 94; = *Thrombidium holosericeum* (L.). — Op *Pachymerus* sp. (*Lygaeidae*, *Rhynchota*); Hilversum, VI, 1901; Dr. De Meijere. Op *Musca* sp.; Hilversum; VI, 1901; Dr. De Meijere.

Een geval van uitwendig sexueel verschil bij *Oribatidae*. *Oribates geniculatus* (L.); de $\sigma\sigma$ zijn kleiner dan de $\varphi\varphi$ en hunne genitaalopening is ongeveer even groot als hunne anaalopening; terwijl de genitaalopening der $\varphi\varphi$ veel grooter is dan hare anaalopening; in oppervlakte wel 3 maal grooter. Ook *Oribates clavipes* (Herm.) vertoont dit sexueel verschil, hoewel niet zoo in het oog vallend. Bij nauwkeurig onderzoek geloof ik, dat vele *Oribatidae* dit verschil zullen toonen. Het is ook logisch, dat de vrouwelijke genitaalopening, waardoor een groot ei, of eene larve moet passeeren, grooter moet zijn dan de manlijke genitaalopening.

Oribates geniculatus (L.); Meerssen; 1901; K. J. W. Kempers.

Murcia humeralis (Herm.); onder boombast; Arnhem; XI, 1901; Klijnstra. Meerssen; 1901; K. J. W. Kempers.

Murcia seminulum (Panz.); Meerssen; 1901; K. J. W. Kempers.

Murcia trinaculata C. L. Koch; onder steenen; Arnhem; XI, 1901; Klijnstra.

Acarus passularum Hering is niets anders dan *Tyroglyphus dimidiatus* (Herm.) (= *longior* Gerv.). Herings waarneming van eene grens tusschen cephalothorax en abdomen is eene vergissing. Hier vindt men soms eene huidplooi aan de basis der 4 prosomataalharen. Op gedroogde vijgen, rozijnen, krenten, enz., treft men *Tyr. dim.* zeer dikwijls aan.

Tyroglyphus fucorum Oudms. Op *Osmia rufa* L. en op *Bombus*

hypnorum L.; Bonn; VII, 1901; Oudemans. Op *Bombus zonatus* Gz. ♀; Korfu; IV, 1903; J. D. Alfken.

Tyroglyphus dimidiatus (Herm.). In rottende bladeren; Bonn; VII, 1901; Oudemans. Op *Zonabris tricineta* Chevrl.; Tunis; VIII, 1901; H. Voigts. In rottende bladeren; Hilversum; 1901; C. J. Koning. In eene flesch met *Claviceps purpurea*; Amsterdam; 1901; B. Boon. Merkwaardig is het feit, dat deze mijt zich straffeloos voedt met dit voor menschen zoo vreeselijk vergif. Tusschen bladluizen op *Urtica dioica* L.; Hilversum; VI, 1901; Dr. De Meijere.

Tyroglyphus dimidiatus (Herm.), var. Deze variëteit is hoogstens 600 μ lang; alle haren zijn glad; slechts hier en daar een nauwelijks zichtbaar haartje er op; alleen de buitenste prosomataalhareen zijn iets behaard. — Op gedroogde peren uit Californië; XI, 1901; J. D. Alfken.

Carpoglyphus anonyms (Haller). Op gedroogde peren uit Californië; XI, 1901; J. D. Alfken.

Aleurobius farinae (L.); onder steenen; Arnhem; X, 1901; Klijnstra.

Trichotarsus cerambycinus (Scop.). Op *Xylocopa valga* Gerst. ♂; Napels; V, 1896; J. D. Alfken. Op *Xylocopa violacea* L. ♂; Korfu; IV, 1903; J. D. Alfken.

Trichotarsus osmiae (Duf.). Op *Stelis murina* Pér. ♀; Korfu; IV, 1903; J. D. Alfken. Op *Osmia rufa* (L.); Meerssen; 1901; K. J. W. Kempers.

Nycteridocoptes Oudms.; Tijdschr. Entom. v. 40, Verslagen, p. 50; idem, v. 40, p. 270; wordt *Prosopodectes* Can.; derhalve *N. poppei* Oudms. wordt *Pr. poppei* (Oudms.).

Plutarchusia Oudms.; Entom. Berichten I, p. 173; corr. *Plutarchia*.

Pterolichus americanus, asiaticus, australis, bengalensis, calidridis, gambettae, grillatoris, indicus, limicolae, tringae, Oudms.; Entom. Berichten I, p. 171, 172, 193, 194; worden *Avenzoaria americana, asiatica* (Oudms.), enz.

Demodea folliculorum var. *musculi* Oudms.; Tijds. Entom. v. 40, p. 260, 269; wordt *Demodea musculi* Oudms.

Pterodectes corvicolus Oudms.; Ent. Berichten I, p. 225; wordt *Montesauria corvicolus* (Oudms.).

A. C. OUDEMANS.

Beschadigingen door Cimbex-wespen veroorzaakt.

Den 10^{den} Juli j.l. ontving ik van den Heer E. D. van Dissel een takje uit den top van een esch, waarin zich ringvormige insnijdingen bevonden. Het was afkomstig uit Kapelle in Noord-Brabant, waar het bovenste gedeelte van dezen esch onlangs bij harden wind afgebroken was. Het takje bezat eene middellijn van 10—12 mM. en de beschadigingen waren ongeveer 65 mM. van elkander verwijderd; de Heer van Dissel vermoedde, dat zij door Cimbex-wespen veroorzaakt konden zijn.

Dit esschen-takje vergelijkend met twee takjes van canadaschen populier uit Dinkspersloot, welke ik in Juli 1901 eveneens van den Heer van Dissel ontving ¹⁾, bleek het mij, dat de beschadigingen aan populier, welke toen aan Cimbex-wespen toegeschreven werden, van denzelfden aard waren als de insnijdingen in den esschentak. Zij zijn ring- of spiraalvormig en worden door de van stevige kaken voorziene wespen gemaakt om zich aan het uitvloeiende sap te laven. In deel I der Forstinsektenkunde van Judeich-Nitsche wordt op pag. 666 eene nauwkeurige beschrijving met afbeelding van deze beschadigingen gegeven; volgens Beling worden zij het meest aan driejarige takjes van beuk, haagbeuk en berk aangetroffen — nooit aan oudere takken. Esch en klaterpeppel werd bij Seesen in den Harz slechts in enkele gevallen aangetast, terwijl volgens Altum bij Eberswalde de populieren, vooral *Populus canadensis*

¹⁾ Tijdschr. voor Entom. XLIV. Versl. p. 62.